

PIETER BROERTJES

De toekomst heeft tijd nodig (vrij naar Harry Mulisch)

Na ruim dertig jaar journalistiek en krap twee jaar lokaal bestuur ben ik in- en outsider als het gaat om de wereld van de media en het openbaar bestuur. En wat mij opvalt, is het wederzijdse wantrouwen. Journalisten zijn per definitie wantrouwend, maar lokale bestuurders kunnen er ook wat van. Ik ben nog geen collega-burgemeester of wethouder tegengekomen die met enig respect over de Nederlandse pers spreekt. Ten onrechte, want wie de kwaliteit van de journalistiek in eigen land vergelijkt met die in de ons omringende landen kan maar één conclusie trekken: tel je zegeningen. Het kan allemaal veel slechter.

Zeker, de lokale pers boert achteruit. De bezuinigingen in de media treffen het hart van de kwaliteitspers. Er is nauwelijks of geen geld meer voor het volgen van de lokale democratie en dat is op termijn de bijl aan de wortel van ons democratisch stelsel. Gezien deze context is er maar één weg te gaan en dat is investeren in elkaar. Wek de belangstelling voor een zaak bij een journalist en – omgekeerd – geef als journalist een keer credits aan een bestuurder of politicus. Er deugt ook wel eens een keer iets.

Wat mij opvalt na bijna twee jaar burgemeester van Hilversum te zijn, is dat de berichtgeving vaak mank gaat aan diepgang, maar ook dat er soms geen maat wordt gehouden. Investeren in elkaar moet vooral ten doel hebben dat berichtgeving over een belangrijk issue meer in balans komt met de feiten. Gebruik die contacten voor het duiden van de veranderende context of spreek iets ondubbelzinnig tegen als het pertinent niet waar is. In de praktijk van alledag blijkt dat beide werelden enorm moeten wennen aan de nieuwe dictaten van de social media. De verregaande digitalisering van de maatschappij zet de wereld van de journalist, maar ook van de bestuurders en politici danig op z'n kop. Met name Twitter en Facebook hebben hun eigen ritme en trekken zich niets aan van de bestaande conventies.

Het oude adagium 'nieuws is pas nieuws als het in een krant staat' is definitief verleden tijd. Elk moment, 24/7, kan er iets gebeuren waardoor zowel de journalist als de lokale bestuurder direct aan de bak moet. Beide posities hebben meer met elkaar gemeen dan van tevoren is te voorzien. Mijn stelling luidt dan ook dat een journalistieke vooropleiding zeer passend is voor het moderne burgemeesterschap. Het woordje 'modern' staat er niet voor niets.

Het gaat om een sterke maatschappelijke betrokkenheid die een burgemeester 2.0 aan de dag moet leggen. Een proactieve houding wordt door bewoners zeer op prijs gesteld; het vergroot de zichtbaarheid van het gemeentebestuur en is erg oplossingsgericht.

Het goed managen van verwachtingen is cruciaal in het heroveren van het verloren vertrouwen tussen politiek en burgers. Doe wat je zegt en praat er niet omheen als je verwachtingen onverhoopt niet kan waarmaken. Mensen zijn niet gek, behandel ze als volwassenen. Wend de social media aan voor het actiever neerzetten van je eigen profiel als gemeente; kruip als bestuurder uit de defensieve koers en schakel bij, verbind groepen mensen aan elkaar via het digitale netwerk. Geef goede context naast het nieuws, opdat mensen hun eigen oordeel kunnen vellen.

Het lijntje is heel dun. De onlangs overleden NRC Handelsblad-columnist Heldring waarschuwde zijn lezers bijna twee jaar geleden dat al dat nieuws via de social media ons begrip van de wereld niet zal verbeteren; integendeel. Het accent op pseudogebeurtenissen ontnemt ons het zicht op de echte problemen in de wereld, aldus de oude meester, en verandert ons in oppervlakkige denkers. Hij wijst ook op de spagaat waarin wij allemaal verkeren; enerzijds leidt vrije informatie tot de val van dictaturen, anderzijds ondermijnt het de democratie omdat burgers het spoor bijster raken en zich terugtrekken in hun eigen veilige wereld. En daarmee is de weg geëffend voor populistten.

Het is het leerstuk van beeld en werkelijkheid. Na bijna 24 maanden openbaar bestuur zou mijn advies luiden: vaar je eigen koers. Journalistiek gaat over waarheidsvinding. Het openbaar bestuur gaat over integriteit, keuzen maken en transparant zijn. Alleen door een effectieve en open communicatie kan een bestuurder wezenlijk verschil maken. In de politiek kun je overleven door mooie verhalen; kom daar eens om in het bedrijfsleven.

Het dilemma van Heldring is alleen te overwinnen als we onverschrokken staan voor het verbeteren van de kwaliteit in het openbaar bestuur en in de journalistiek. Voor beide doelstellingen zou ik mij de komende vier jaar in Hilversum en omstreken hard willen maken.